

Un fragment de predel·la atribuïble al taller de Bartomeu de Robió

Ramon Ribera Gassol

riberagassol@yahoo.es

Donem a conèixer un fragment de bancal o predel·la d'un retaule que es pot vincular al taller de l'escultor Bartomeu de Robió.

Bartomeu de Robió. Notes biogràfiques¹

Escultor del segle XIV, actiu a Catalunya, amb influències italianes, del qual tenim notícia per primera vegada el 5 de febrer de 1360 i el mateix any, en concret el 8 de març, com a director dels treballs escultòrics de la catedral de Lleida. Del seu taller en sortiren les següents obres documentades: retaule major de la catedral de Lleida (1360-1362); llosa sepulcral de Guillen Ramon de Montcada; restauració de la tomba del rei Alfons el Benigne; retaules de sant Llorenç, sant Pere i santa Llúcia, tots tres a l'església de Sant Llorenç, Lleida; l'escultura titular del retaule de Santa Maria Magdalena de l'església de Santa Maria Magdalena de Lleida; retaule de Corbins; retaule de Granyena; retaule de Sant Andreu de Castelló de Farfanya i retaule de la Mare de Déu i sant Pere Màrtir d'Alòs de Balaguer. Amb el transcurs dels anys, en anar-se estudiant la seva trajectòria s'han anat incorporant i atribuint altres obres al seu catàleg, que ara voldríem ampliar amb la nova peça que presentem:

Fragment de bancal o predel·la d'un retaule (Fig. 1)

Segona meitat del segle XIV

Pedra

Procedència desconeguda

Collecció particular. Tarragona

Abans d'estar en l'actual collecció, es creu que formà part de la collecció d'art que aplegà el colleccionista nord-americà Charles Deering.²

Fig. 1. Fragment de bancal o predel·la d'un retaule. Col. particular. Tarragona.

La policromia que es conserva no és potser del tot l'original, tret de les restes d'inscripcions, gairebé inapreciables, que hi ha als filacteris.

Fragment d'una predel·la pertanyent a un retaule català desaparegut, suposadament seccionat en diverses parts que es degueren vendre en el mercat de l'art; de forma rectangular, consta de tres compartiments

emmarcats per una arquitectura consistent en arcs cecs de mig punt polilobulats amb florons als carcanyols i separats per finestrals gòtics simulats, situant-se damunt de cadascun una mena de rose-tó quadrilobulat. A l'interior dels tres compartiments hi ha situat el bust d'un personatge masculí, barbat, embolcallat amb una túnica i sostenint un filacteri desplegat; dos dels personatges estan encarats, mentre que a l'altre li falta un suposat filacteri.

Aquest fragment es pot relacionar –o forma continuïtat– amb dos fragments més petits (quant a compartiments), estudiats i atribuïts al taller de Bartomeu de Robió per Francesca Español: el fragment de predella³ de la Col·lecció del Castell de Santa Florentina (Canet de Mar) (Fig.2) i el fragment de predella⁴ del Museu Frederic Marès (Fig.3).

Fig. 2. Fragment de predella. Col. Castell de Santa Florentina (Canet de Mar).

Fig. 3. Fragment de predella. Museu Frederic Marès, Barcelona.

Els personatges de tots tres fragments es caracteritzen per uns ulls ametllats i les barbes d'un gran detallisme; amb paraules de F. Español, “tot i que podria pensar-se que es tracta de profetes, altres retaules confirmen que en realitat són els apòstols sostenint cartells amb els diferents articles del Credo”⁵.

Amb aquests dos fragments i el que donem a conèixer, pel que fa als personatges, s'hi vinculen dues altres obres pertanyents al taller de Bartomeu de Robió: la predella del retaule de la Mare de Déu i sant Pere Màrtir d'Alòs de Balaguer i el fragment de predella conservat al Fogg Art Museum (Cambridge, Massachussets).⁶ I pel que fa al marc arquitectònic que envolta els apòstols, s'hi vinculen dues obres pertanyents al taller de Bartomeu de Robió: la predella del retaule de sant Llorenç de Lleida i la predella del retaule de la Mare de Déu i sant Pere Màrtir d'Alòs de Balaguer.

NOTES

1. Remeto a Francesca Español i Bertran, *El escultor Bartomeu de Robió y Lleida. Eco de la plástica toscana en Catalunya*, Edicions de la Universitat de Lleida, 1995.
2. Charles Deering (París, 1852 - Miami, 1927). Financer i col·leccionista, aplegà una important col·lecció d'art hispànic que tingué dipositada en l'anomenat Palau Maricel de Sitges fins a l'any 1921, quan decidí emportar-se-la cap als Estats Units. Tot i amb això, finalment algunes obres no sortiren del país.
3. Francesca ESPAÑOL I BERTRAN, *El escultor Bartomeu de Robió...*, op. cit., pàg. 148-156.
4. *Catàleg d'escultura i pintura medievals. Fons del Museu Frederic Marès I*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 1991, pàg. 339-340. Estudi de la peça núm. 316 a cura de F. Español. Vegeu també F. ESPAÑOL I BERTRAN, op. cit., pàg. 148-156.
5. *Catàleg d'escultura i pintura medievals...*, op. cit., pàg. 340.
6. Josep BRACONS I CLAPÈS, “Un fragmento del banco de un retablo de piedra catalán en el Fogg Art Museum (Cambridge, Massachussets)”, *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar*, vol. XV, Saragossa, 1984, pàg. 39-45.